

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Aan het bestuur van Stichting Panorama Mesdag
T.a.v. mevrouw M. Schat
Zeestraat 65
2518 AA DEN HAAG

Erfgoed en Kunsten

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
54300232

Datum

Betreft Besluit tot het belasten met de zorg voor het beheer van museale
cultuurgoederen

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzenddatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschriftenocw.nl.*

Geacht bestuur,

Met deze brief deel ik u het volgende aanwijzingsbesluit mede:

Uw instelling Stichting Panorama Mesdag, statutair gevestigd te gemeente 's-Gravenhage, met adres Zeestraat 65, 2518 AA te 's-Gravenhage, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 27016832, wordt met ingang van 1 januari 2026 voor onbepaalde tijd belast met de zorg voor het beheer van museale cultuurgoederen van de Staat en andere cultuurgoederen in de zin van ex artikel 2.8, eerste lid, van de Erfgoedwet (hierna: Ew).

Dit besluit ziet op de museale cultuurgoederen van de Staat en andere cultuurgoederen die u nu beheert of in de toekomst zult beheren. Dit betekent dat het besluit ziet op de cultuurgoederen zoals opgenomen in **bijlage 1** en op die cultuurgoederen die in de registratie van uw instelling zijn beschreven. Voorts ziet dit voornemen op de naleving van specifieke voorwaarden die gelden voor schenkingen, legaten en bruiklenen aan de Staat, die u in beheer heeft.

Bij mijn besluit spelen de volgende overwegingen een rol:

- a) het invullen van mijn verantwoordelijkheid, zoals ik die heb ten aanzien van deze museale cultuurgoederen van de Staat en zoals ik die ten aanzien van de andere cultuurgoederen in uw registratie, bij deze, neem;
- b) het advies van de Raad voor Cultuur d.d. 29 oktober 2024 over het belasten van Museum Panorama Mesdag met de wettelijke taak tot zorg voor het beheer van museale cultuurgoederen van de Staat;
- c) het feit dat u een professionele beheerder bent met ervaring die in staat is zorg te dragen voor het beheer van de cultuurgoederen;
- d) het feit dat de voorzieningen waarover u beschikt voor het beheren en behouden van de cultuurgoederen, volstaan;
- e) het feit dat uw instelling, of haar rechtsvoorganger, deskundigheid en kennis heeft over de te beheren museale cultuurgoederen van de Staat zoals deze zijn opgenomen in **bijlage 1**;
- f) het feit dat uw instelling, daarbij inbegrepen de rechtsvoorganger van uw instelling, een doelmatige besteding van middelen kent.

Uit te voeren taken

Met de belasting van de hierboven genoemde wettelijke taak voert uw instelling een planmatig beleid voor het beheer van de cultuurgoederen. Op de uitvoering van deze taak zijn de artikelen in hoofdstuk 2 van de Ew van toepassing evenals de bepalingen van de Regeling beheer rijkscollectie en subsidiëring museale instellingen (hierna: Rbr). Daarnaast verwacht ik dat u de *Ethische code* voor musea toepast.

Financiële vergoeding

Op grond van artikel 7.2 van de Erfgoedwet wordt een subsidie verstrekt voor het uitvoeren van de wettelijke taak tot de zorg voor het beheer. De subsidie wordt verleend onder de voorwaarde dat de begrotingswetgever voldoende middelen ter beschikking stelt. Ik verwijs hiervoor naar artikel 7.4 van de Ew. De subsidiebeschikking ontvangt u uiterlijk op 1 november 2025.

De subsidie bestaat uit een component voor de huisvestingslasten en een component voor de kosten die worden gemaakt voor het beheer van de collectie (hierna: collectiekosten). Voor de component huisvestingslasten komen uitsluitend instellingen in aanmerking die eigenaar van hun gebouw zijn of een gebouw huren en beheren dat eigendom is van de Staat (Rijksvastgoedbedrijf). Uw instelling behoort tot deze categorie en zal daarom voor beide componenten een financiële vergoeding krijgen.

Voor de huisvestingslasten heb ik een bedrag van € 643.279,- per jaar gereserveerd.

Voor de collectiekosten heb ik een bedrag van € 270.000,- per jaar gereserveerd. In totaal zal uw instelling dus een financiële vergoeding van € 913.279,- per jaar krijgen voor collectiebeheer en huisvesting.

De hoogte van het voor uw instelling bestemde budget zal, zoals dat ook voor de huidige Erfgoedwetinstellingen is geschied, herkenbaar worden vastgesteld in de Rbr. Het bedrag dat zal worden vastgesteld in de regeling is onderhevig aan periodieke herijking. De aanpassing van het subsidiebedrag, zoals opgenomen in artikel 3.2 van de Rbr, vindt op een later moment plaats.

Voorts ben ik voornemens om uw instelling een subsidie te verlenen voor publieksactiviteiten van Erfgoedwetinstellingen op grond van artikel 3.14 van de Rbr. Deze subsidie wordt echter eens per vier jaar verleend, en de lopende subsidies zijn in 2024 verleend voor 2025-2028. Uw instelling kan deze subsidie daarom pas eerst ontvangen voor de periode 2029-2032. Ter overbrugging ben ik voornemens uw instelling op grond van artikel 1 van het Besluit op het specifiek cultuurbeleid een projectsubsidie te verstrekken voor de periode van 2026 tot 2028.

Schadevergoeding

De Staat ziet af van het eisen van een schadevergoeding, in welke vorm dan ook, in geval van:

- a. totaal verlies van de museale cultuurgoederen van de Staat;
- b. schade aan de museale cultuurgoederen van de Staat;
- c. waardevermindering van de museale cultuurgoederen van de Staat;

tenzij het totale verlies van de museale cultuurgoederen van de Staat, of de schade daaraan of de waardevermindering daarvan, rechtstreeks te wijten is aan grove schuld of grove nalatigheid van de zijde van uw instelling.

Bruikleen en voorwaarden

Voor zover de wettelijke taak voor uw instelling (deels) ziet op museale cultuurgoederen van de Staat, geldt het volgende. Op grond van artikel 2.9, derde lid, van de Ew zijn deze cultuurgoederen met dit besluit van rechtswege in bruikleen gegeven als bedoeld in artikel 1777 van Boek 7A van het Burgerlijk Wetboek. Deze bruikleen is van kracht zolang uw instelling belast is met de zorg voor het beheer van deze cultuurgoederen. Aan deze bruikleen de voorwaarde verbonden dat het in bruikleen geven aan derden van collectie-onderdelen bij schriftelijke overeenkomst dient te worden gedaan. In **bijlage 2** treft u daarvoor een model aan, dat voor onderbruiklenen kan worden gebruikt.

Aanwijzing cultuurgoederen

Voorts geldt dat op grond van artikel 4.22 van de Ew het verboden is om cultuurgoederen buiten Nederland te brengen zonder toestemming van de eigenaar. Dit verbod is automatisch van toepassing op de museale cultuurgoederen van de Staat. Dit verbod kan op grond van artikel 4.22, derde lid, onder b, van de Ew ook van toepassing worden verklaard op cultuurgoederen die behoren tot openbare collecties in eigendom van privaatrechtelijke rechtspersonen en die in overwegende mate door de overheid worden gefinancierd. Hierbij wijs ik de betreffende cultuurgoederen aan voor de toepassing van dit verbod. Het is daarmee verboden om cultuurgoederen die behoren tot uw collectie zonder schriftelijke toestemming van uw instelling buiten Nederland te brengen. Mocht dit toch plaatsvinden dan staan de mogelijkheden open van richtlijn 2014/60/EU voor terugvordering.

Toezicht en melden van incidenten

De Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed ziet toe op naleving van de wettelijke bepalingen van de Ew met betrekking tot het beheer en behoud van de rijkscollectie. De Inspectie zal begin 2026 contact met u opnemen om haar werkwijze toe te lichten.

De Inspectie heeft in opdracht van mijn ambtsvoorganger in 2024 een onderzoek bij B.V. Panorama Mesdag, uw instelling voor omzetting naar een stichting, uitgevoerd en in haar rapport een aantal aandachtspunten benoemd. Deze punten zijn bij u bekend. Ik verzoek u bij deze om hiervoor in overleg met de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed een verbeterplan met (meerjarige) planning op te stellen en dit plan uiterlijk op 1 juni 2026 bij uw contactpersoon bij de directie Erfgoed en Kunsten aan te leveren.

Indien sprake is van schade, vermissing of tenietgaan van een cultuurgoed, stelt u de inspecteur van de Inspectie hiervan direct op de hoogte.

De meldplicht voor schade aan de Inspectie kent twee vormen, afhankelijk van de aard en ernst van het incident:

- Onherstelbare schade (tenietgaan) aan objecten en omvangrijke schade met grote impact op de collectie moet direct gemeld worden. Dat kan via het meldformulier op de website van de inspectie (www.inspectie-oe.nl).
- Overige schade-incidenten moeten ten minste een keer per jaar gemeld worden (in het eerste kwartaal over het voorafgaande kalenderjaar). Dit moet via cultuurgoederen@inspectie-oe.nl. Aanlevering kan in tabelvorm met daarin opgenomen: datum van het incident, het objectnummer, de

objecttitel, ruimte, de omschrijving (ontdekking incident en soort schade) en de oorzaak.

Onze referentie
54300232

De meldplicht bij vermissing aan de Inspectie kent twee vormen, afhankelijk van de aard van de vermissing:

- Definitieve vermissingen moeten direct worden gemeld aan de Inspectie, zoals diefstal van objecten. Hiervoor kan ook het meldformulier op de website worden gebruikt.
- In de praktijk is vaak niet direct vast te stellen of sprake is van een definitieve vermissing. Dit geldt bij zogeheten administratieve vermissingen, bijvoorbeeld door verkeerd terugplaatsen in het depot of het niet registreren van een tijdelijke verplaatsing. Administratieve vermissingen hoeven niet direct te worden gemeld aan de Inspectie. De beheerder moet dan eerst onderzoek doen naar de huidige verblijfplaats van het vermiste object. De Inspectie hanteert hiervoor een maximumtermijn van vijf jaar na het vaststellen van de vermissing.¹ Vaak wordt het object al snel teruggevonden. Een object geldt pas als definitief vermist wanneer de beheerder het niet binnen de gestelde termijn van vijf jaar terugvindt; hiervan moet dan melding worden gedaan. Ook daarna kan een object alsnog worden gevonden, en daarom moeten definitief vermiste objecten in de collectieregistratie blijven staan.

Daarnaast geldt dat beheerders ieder jaar, gelijktijdig met de opgave van schades, in het eerste kwartaal een opgave moeten doen van vermissingen uit het kalenderjaar vijf jaar eerder. Dit moet via cultuurgoederen@inspectie-oe.nl. Aanlevering kan in tabelvorm met daarin opgenomen: datum van vaststelling van de vermissing, het objectnummer en de objecttitel. Ook is een korte toelichting nodig op de onderzoeksmethode die is gebruikt om de verblijfplaats van de vermiste objecten te achterhalen.

De Inspectie raadt voorts aan om ook aangifte van (een vermoeden van) diefstal bij de politie te doen. Het object kan via de politie in de database van Interpol worden opgenomen waardoor het internationaal gesignaleerd staat. Hierbij kan de Inspectie assisteren en haar contacten met de politie inschakelen.

Tegen dit besluit staan rechtsmiddelen open. De rechtsmiddelen staan gecursiveerd rechts bovenaan deze brief. U kunt hiervan gebruik maken als u het oneens bent met het besluit.

¹ Zie <https://www.inspectie-oe.nl/onderwerpen/meldplicht-incidenten-met-de-rijkscollectie/documenten/rapport/2022/02/15/rapport-naar-een-verbeterde-registratie-van-de-rijkscollectie>.

Voor vragen over het besluit kunt u contact opnemen via bovengenoemde contactgegevens.

Onze referentie
54300232

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Gouke Moes

Bijlage 1 – Museale cultuurgoederen van de Staat waarvan de zorg aan uw instelling wordt overgedragen

Onze referentie
54300232

SEPARAAT AAN TE HECHTEN

Bijlage 2 – Model bruikleenovereenkomst

SEPARAAT AAN TE HECHTEN

Onze referentie
54300232